

KPHYS - GELİR VE DAMGA VERGİSİ İSTİSNASI UYGULAMA KILAVUZU

**PERSONEL UYGULAMALARI YÖNETİM DAİRESİ
OCAK 2022**

Bilindiği üzere, 7349 sayılı Gelir Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 2 inci Maddesinde: "193 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“18. Hizmet erbabının, ödemenin yapıldığı ayda geçerli olan asgari ücretin aylık brüt tutarından işçi sosyal güvenlik kurumu primi ve işsizlik sigorta primi düşüldükten sonra kalan tutarına isabet eden ücretleri (Şu kadar ki, istisnayı aşan ücret gelirinin vergilendirilmesinde verginin hesaplanacağı gelir dilim tutarları ve oranları, istisna kapsamındaki tutarlar da dikkate alınarak belirlenir. Ödenecek vergi tutarı, bu suretle bulunan vergi tutarının içinde istisna tutara isabet eden kısım düşülmek suretiyle hesaplanır. İstisna nedeniyle alınmayacak olan vergi ilgili ayda aylık asgari ücret üzerinden hesaplanması gereken vergiyi aşamaz. Birden fazla işverenden ücret alanlarda bu istisna sadece en yüksek olan ücrete uygulanır.)”

yapılan düzenleme ile asgari ücretten alınan gelir vergisi ve damga vergisi tutarı istisna kapsamına alınmış ve anılan Kanuni düzenlemenin 3 üncü Maddesi b) bendinde:

b) 32 nci maddesi, 64 üncü maddesi, 108 inci maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi, 109 uncu maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi ile ikinci ve üçüncü fıkraları, 110 uncu maddesi, 118 inci maddesi ve 122 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.” yapılan düzenleme ile asgari geçim indirimini kaldırılmıştır.

Bu kapsamda, yapılan mevzuat düzenlemelerinin uygulanmasına ilişkin olarak Gelir İdaresi Başkanlığından alınan 05.01.2022 tarih ve 1732 sayılı görüş yazısına göre;

“193 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (18) numaralı bendinde yer alan istisnanın, hizmet erbabına bir ay içinde çeşitli adlar altında yapılan ücret ödemeleri toplamına bir kez uygulanması gerektiğinden, 14 günlük katsayı artışından kaynaklanan fark maaş ödemesi, ek ders ödemesi, fazla çalışma ücreti ödemesi, vekalet ücreti ödemesi, ikinci görev ödemesi gibi ödemelerin, tahakkuk ve ödemesi hangi ayda yapılmış ise o ayın ücreti sayılarak, söz konusu istisnanın ödeme kalemleri toplamına bir kez uygulanması gerekmektedir.

Söz konusu ödemelerin aynı ay içerisinde farklı tarihlerde yapıldığı durumlarda;

- Ek ödemelerin maaş ödemesinden sonra yapılması halinde, istisnanın öncelikle maaş ödemesine uygulanması, maaş ödemesine ilişkin gelir vergisi matrahının yeterli olmaması nedeniyle varsa faydalanılamayan kalan istisna tutarının diğer ek ödemelere uygulanması,

- Ek ödemelerin maaş ödemesinden önce yapılması halinde, istisnanın öncelikle ek ödemelere uygulanması, ek ödemelere ilişkin gelir vergisi matrahının yeterli olmaması nedeniyle varsa faydalanılamayan kalan istisna tutarının maaş ödemesine uygulanması,

mümkün bulunmaktadır.

Diğer taraftan, maaş ödemesinin yapıldığı ayın 15'inden sonra yeni göreve atanan bir personele göreve başladığı aya ilişkin peşin olarak ödenmesi gereken kıst ücretinin, izleyen aya ilişkin ödenmesi gereken ücretle birlikte aynı ay içinde tahakkuk ettirilerek ödenmesi durumunda, 193 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (18) numaralı bendinde yer alan istisnanın, her iki ücret toplamına bir kez uygulanması gerekmektedir” şeklinde görüş verilmiştir.

I. Kamu Personel Harcamaları Yönetim Sistemi (KPHYS) Üzerinden Hesaplaması Yapılan Ödemeler

Gelir vergisi istisna kapsamında olan ve KPHYS üzerinden hesaplanan aylık/ücret, ek ders, fazla çalışma vb ödemelerinde; ilgili ay içerisinde ilk önce hangi ödeme türünde hesaplama yapılmış ise ilk önce gelir ve damga vergisi istisnası o ödeme türünde uygulanacak, kalan istisna tutarı olursa diğer ödemelerde de istisna uygulanmaya devam edecektir.

Bu kapsamda, KPHYS üzerinde arka planda Kalan Gelir Vergisi İstisna Tablosu oluşturulmuş olup, aynı ay içerisinde Sistemden yapılacak olan gelir vergisine tabi her hesaplamada, hesaplama önceliğine göre Sistem tablodan kontrol ederek, kalan gelir vergisi istisna tutarını uygulamaktadır.

Örnek:

EK DERS ÖDEMESİ	
Hesaplama Tarihi	02.02.2022
GELİR VERGİSİ İSTİSNASI	
Ek Ders Ücreti	1.648,12
Hesaplanan Gelir Vergisi	247,22
Asgari Ücret GV İstisna Tutarı	638,01
Gelir Vergisi Kesintisi	0,00
Devreden Gelir Vergisi Matrahı	390,79

AYLIK/ÜCRET ÖDEMESİ	
Hesaplama Tarihi	08.02.2022
Gelir Vergisi	
Gösterge Aylığı	344,97
Ek Gösterge	505,95
Taban Aylığı	3.599,63
Kıdem Aylığı	114,99
Yan Ödeme	164,10
Toplam	4.729,64
Em.Kes.Kişi Payı (%16)	1027,62
Sendika Aidatı	44,11
Toplam	1.071,73
Gelir Vergisi Matrahı	3.657,91
Hesaplanan Gelir Vergisi	548,69
Asgari Ücret İstisnası	390,79
Gelir Vergisi Kesintisi	157,90
Devreden Gelir Vergisi Matrahı	0,00

DAMGA VERGİSİ İSTİSNASI	
Ek Ders Ücreti	1.648,12
Damga Vergisi İstisna Tutarı	5.004,00
Damga Vergisi Matrahı	0,00
Damga Vergisi Kesintisi	0,00
Devreden Damga Vergisi İstisna Tutarı	3.355,88

Damga Vergisi	
Gösterge Aylığı	344,97
Ek Gösterge	505,95
Taban Aylığı	3.599,63
Kıdem Aylığı	114,99
Yan Ödeme	164,10
Özel Hizmet Taz	1.201,64
Ek Tazminat	2.403,28
Toplu Sözleşme İkramesi	487,33
Toplam	8.821,89
Damga Vergisi İstisna Tutarı	3.355,88
Damga Vergisine Esas Matrah	5.466,01
Damga Vergisi Kesintisi	41,49
Devreden Damga Vergisi Matrahı	0,00

Buna göre; aynı ay içerisinde yapılan gelir ve damga vergisine tabi aylık/ücret, ek ders fazla çalışma vb ödemelerde hesaplama tarihi önem kazanmıştır. KPHYS üzerinde

- Aylık/Ücret ödemelerinden önce hesaplanan ek ders vb ödemelerde öncelikle bu ödemelerde gelir ve damga vergisi istisnası uygulanacak ve kalan istisna tutarı olursa bu tutarlar AYLIK/ÜCRET ödemelerinde bulunan gelir ve damga vergisinden istisna edilerek, Sistem üzerinde tutulan tablo güncellenecektir.
- Aylık/Ücret ödemelerinden sonra yapılan ek ders ödemesi söz konusu olursa, bu kez Aylık/Ücret ödemelerinden kalan istisna tutarları hesaplama yapılırken uygulanacaktır.
- Ek Ders/Fazla Mesai ödemelerinde, gelir vergisi istisna tutarı ilgili ayın 1'i ile 31'i arasındaki ödemelerde kullanılacaktır. Buna göre, ek ders ve fazla mesai gibi maaş dışı ödemelerin hesaplama ve muhasebeleştirme sürecinin aynı ay içerisinde (ayın 1'i ile 31'i arasında) tamamlanması gerekmektedir. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlardaki ek ders ücret ödemelerinin takip eden ayın birinden sonra hesaplama ve ödeme işlemlerinin yapılması hususuna dikkat edilmesi gerekecektir.

Örnek Ocak Ayı Normal Maaş Bordrosu:

BORDRO BİLGİLERİ			
Muhasebe Birim Kodu: 7	Kurum Kodu: 12 1 32 0	Birim Kodu: 932	Bordro Tipi: 3
Personel No:	TC Kimlik No:	Detay Rapor Al	Pdf Rapor Al
Adı:	Unvan Adı: Veri Hazırlama Ve Kontrol İşli	Şube Kodu: 0	Banka ve Şb. Kod: 1500666006
Soyadı:	Öde.Es.Der.: 5	Kademe: 1	Banka Hesap No: 00158007301594077
Sicil No:	Em.Es.Der.: 5	Kademe: 1	Banka IBAN:
Emekli Sicil No:	Kıdem Ay: 11	Yıl: 7	Sigorta: 0
Öd.Es.Ek Göst.:	Hizmet Sınıfı: 1	Yurtdışı Kod: 0	Geç.Ay Ver.Top.: 0
Em.Es.Ek Göst.:	Çocuk Sayısı: 1	Medeni Hal: ☐ Bekar ☒ Evli	Aylık Ver.Mat.: 3302.74
Mem.Baş.Tar.: ☐ Öncesi ☒ Sonrası			
Ay: 1	Yıl: 2022	Özel Hiz.Taz.: 1070.55	Gelir Vergisi: 0
Gecikme Ay: 0	Yıl: 0	Makam Tazminatı: 0	Damga Vergisi: 15.34
Aylık: 192.03		Dil Tazminatı: 0	Em.Kes.(Dev): 560.31
Taban Aylık: 3599.63		Em.Kes.(Dev): 560.31	Em.Kes.(Kişi): 440.5
Ek Göst. Aylık: 0		Artış %100(Dev): 0	Kişi Dev: %25: 0
Kıdem Aylık: 32.2		Giriş %25(Dev): 0	Kişi Dev: %100: 0
Yan Öd. Aylığı: 164.1		Sağ.Sig.Pir.(Dev): 380.78	Sağ.Sig.Pir.(Dev): 380.78
Aile Yard.Tutarı: 0		Damga Ver.İstisna: 37.98	Sağ.Sig.Pir.(Kişi): 244.72
Çocuk Yard.Tut: 114.99		Gelir Ver. İstisna: 495.41	Onay Durumu: Toplu Onaylı

Ocak ayı normal maaş bordrosunda 37.98 TL damga vergisi istisnasının tamamı kullanılmıştır. Gelir vergisi istisnasının ise 495.41 TL kısmı gelir vergisinde kullanılmış, $638.01 - 495.41 = 142.6$ TL aynı ay içerisinde gelir vergisine tabi diğer ödemelerde kullanılmak üzere Sistemde tutulacaktır.

14 Günlük Fark Maaş Bordrosu:

BORDRO FARK BİLGİLERİ		
Muhasebe Birim Kodu: 7	Kurum Kodu: 12 1 32 0	Birim Kodu: 932
Personel No:	TC Kimlik No:	<input type="button" value="Pdf Rapor Al"/> <input type="button" value="Exel Rapor Al"/>
Adı:	Unvan Adı: Veri Hazırlama Ve Kontrol İşl	Şube Kodu: 0
Soyadı:	Öde.Es.Der.: 5 Kademe: 1	Banka ve Şb. Kod: 1500666006
Sicil No:	Em.Es.Der.: 5 Kademe: 1	Banka Hesap No: 00158007301594077
Emekli Sicil No:	Kıdem Ay: 10 * Yıl: 7	Banka IBAN:
Öd.Es.Ek Göst.:	Hizmet Sınıfı: 1 Yurtdışı Kod: 0	Sigorta: 0
Em.Es.Ek Göst.:	Çocuk Sayısı: 1	Geç.Ay Ver.Top.: 0
Mem.Baş.Tar.: ☐ Öncesi ☒ Sonrası	Medeni Hal: ☐ Bekar ☒ Evli	Aylık Ver.Mat.: 358.41
Ay: 1 Yıl: 2022	Özel Hiz.Taz.: 116.99	Gelir Vergisi: 0
Gecikme Ay: 0 Yıl: 0	Makam Tazminatı: 0	Damga Vergisi: 5.83
Aylık: 20.98	Dil Tazminatı: 0	Em.Kes.(Dev): 60.79
Taban Aylık: 393.35	Em.Kes.(Dev): 60.79	Em.Kes.(Kişi): 49.74
Ek Göst. Aylık: 0	Artış %100(Dev): 0	Kişi Dev: %25: 0
Kıdem Aylık: 3.52	Giriş %25(Dev): 0	Kişi Dev: %100: 0
Yan Öd. Aylığı: 17.93	Sağ.Sig.Pir.(Dev): 41.45	Sağ.Sig.Pir.(Dev): 41.45
Aile Yard.Tutarı: 0	Damga Ver.İstisna: 0	Sağ.Sig.Pir.(Kişi): 27.63
Çocuk Yard.Tut: 12.57	Gelir Ver. İstisna: 53.76	Onay Durumu: Toplu Onaylı

İlgili personelin Ocak ayı bordrosundan kalan damga vergisi istisnası olmadığı için 14 günlük fark maaş bordrosunda kullanılmamıştır. Ocak ayı normal maaş bordrosundan 142.6 TL kalan gelir vergisi istisnası bulunmaktadır. 14 Günlük Fark Maaş Bordrosunda 53.76 TL gelir vergisi istisnası kullanılmış ve $142.6 - 53.76 = 88,84$ TL aynı ay içerisinde gelir vergisine tabi diğer ödemelerde kullanılmak üzere Sistemde tutulacaktır.

Refah Farkı Bordrosu:

BORDRO FARK BİLGİLERİ		
Muhasebe Birim Kodu: 7	Kurum Kodu: 12 1 32 0	Birim Kodu: 932
Personel No:	TC Kimlik No:	PDF Rapor Al Exel Rapor Al
Adı:	Unvan Adı: Veri Hazırlama Ve Kontrol İşl	Şube Kodu: 0
Soyadı:	Öde.Es.Der.: 5 Kademe: 1	Banka ve Şb. Kod: 1500666006
Sicil No:	Em.Es.Der.: 5 Kademe: 1	Banka Hesap No: 00158007301594077
Emekli Sicil No:	Kıdem Ay: 11 * Yıl: 7	Banka IBAN:
Öd.Es.Ek Göst.:	Hizmet Sınıfı: 1 Yurtdışı Kod: 0	Sigorta: 0
Em.Es.Ek Göst.:	Çocuk Sayısı: 1	Geç.Ay Ver.Top.: 0
Mem.Baş.Tar.: ☐ Öncesi ☒ Sonrası	Medeni Hal: ☐ Bekar ☒ Evli	Aylık Ver.Mat.: 78.49
Ay: 1 Yıl: 2022	Özel Hiz.Taz.: 25.44	Gelir Vergisi: 0
Gecikme Ay: 0 Yıl: 0	Makam Tazminatı: 0	Damga Vergisi: 1.27
Aylık: 4.56	Dil Tazminatı: 0	Em.Kes.(Dev): 12.8
Taban Aylık: 85.55	Em.Kes.(Dev): 12.8	Em.Kes.(Kişi): 10.47
Ek Göst. Aylık: 0	Artış %100(Dev): 0	Kişi Dev: %25: 0
Kıdem Aylık: 0.77	Giriş %25(Dev): 0	Kişi Dev: %100: 0
Yan Öd. Aylığı: 3.9	Sağ.Sig.Pir.(Dev): 8.72	Sağ.Sig.Pir.(Dev): 8.72
Aile Yard.Tutarı: 0	Damga Ver.İstisna: 0	Sağ.Sig.Pir.(Kişi): 5.82
Çocuk Yard.Tut: 2.73	Gelir Ver. İstisna: 11.77	Onay Durumu: Toplu Onaylı

İlgili personelin Ocak ayı bordrosundan kalan damga vergisi istisnası bulunmadığı için refah payı bordrosunda kullanılmamıştır. 14 Günlük Fark Maaşından 88.84 TL kalan gelir vergisi istisnası bulunmaktadır. Refah Payı Bordrosunda 11.77 TL gelir vergisi istisnası kullanılmış ve $88.84 - 11.77 = 77,07$ TL aynı ay içerisinde gelir vergisine tabi diğer ödemelerde kullanılmak üzere Sistemde tutulacaktır.

II. Kamu Personel Harcamaları Yönetim Sistemi (KPHYS) Üzerinden Hesaplaması Yapılmayan ve FTP, Web Servis Gibi Metodlarla İlgili Kurumlardan Elektronik Ortamda Alınan Gelir ve Damga Vergisi İstisna Tutarları

Kamu Personel Harcamaları Yönetim Sistemi (KPHYS) üzerinden hesaplaması yapılmayan, ilgili Kurumların kendi Sistemleri üzerinden hesaplanan Ticaret Bakanlığı Gümrük Fazla Çalışması, Sağlık Bakanlığı Döner Sermaye Katkı Payı gibi ödemelerin aylık/ücret ödemelerinden önce ödenmesi nedeniyle, ilgili Kurumlar tarafından öncelikle bu ödemelerde gelir vergisi ve damga vergisi istisnası uygulanacak; kalan istisna tutarları ise FTP, Web Servis gibi metodlarla ilgili Kurumlarla belirlenen ya da aşağıdaki formata göre KPHYS' ye yüklenecektir. İlgili kurumlardan alınan istisna tutarları KPHYS üzerinde yapılan Aylık/Ücret ödemelerinde gelir ve damga vergisi istisna tutarı olarak uygulanacaktır.

Ayrıca, Aylık/Ücret ödemelerinden sonra yine de kalan gelir ve damga vergisi istisna tutarı olursa, ilgili kurumlarla belirlenen formatta veriler paylaşılacaktır.

A	B	C	D	E	F	G	H	
1	T.C. Kimlik Numarası	Adı Soyadı	Gelir Vergisi Matrahı	Gelir Vergisi Tutarı	Uygulanan Gelir Vergisi İstisna Tutarı	Damga Vergisi	Uygulanan Damga Vergisi İstisna Tutarı	Net Ödenen

III. Kamu Personel Harcamaları Yönetim Sistemi (KPHYS) Üzerinden Hesaplaması Yapılmayan ve Sistemde Açılan Bir Modül Aracılığı İle Kurumlar Tarafından Excel Şablonu İle Verilerin Girildiği Ödemeler

Kamu Personel Harcamaları Yönetim Sistemi (KPHYS) üzerinden hesaplaması yapılmayan, ilgili kurumların bünyesinde, kendi sistemlerinden hesaplanarak ödenen, gelir ve damga vergisine tabi diğer ödemelerden kalan vergi istisna tutarları Döner Sermaye İşlemleri menüsünden “Aylık Vergi Matrahı – Kullanılan Gelir Vergisi İstisna Tutarı – Kalan Gelir Vergisi İstisna Tutarı” formatında Sisteme girilir. Sisteme yüklenen kalan istisna tutarları KPHYS üzerinde yapılan Aylık/Ücret ödemelerinde gelir ve damga vergisi istisna tutarı olarak uygulanacaktır.

The screenshot shows the KPHYS system interface. On the left is a navigation menu with various options like 'Kullanıcı İşlemleri', 'Maaş İşlemleri', 'Döner Sermaye İşlemleri', etc. The main window is divided into two sections. The top section, 'Ay/Yıl - Tip Seçimi', has input fields for 'Yıl' (2022), 'Ay' (Subst), and 'Tip' (DÖNER SERMAYE). The bottom section, 'Döner Sermaye Katkı Payı Listesi', shows a table with columns for 'No', 'TC Kimlik', 'Adı Soyadı', 'Gelir Vergisi...', 'Gelir V. Tutar', and 'Gelir V. İstisna...'. The table is currently empty with the text 'Kayı bulunmamaktadır.' (No records found).

NOT: Döner Sermaye İşlemleri menüsünden girilen formata göre aşağıdaki menüden rapor alınabilir.

The screenshot shows the KPHYS system interface. On the left is a navigation menu. The main window is divided into two sections. The top section, 'Ay/Yıl - Tip Seçimi', has input fields for 'Yıl' (2022), 'Ay' (Ocak), and 'Tip' (DÖNER SERMAYE). The bottom section, 'Rapor Seçimi', has a dropdown menu for 'Rapor Adı' and 'Rapor Türü'. The dropdown menu is open, showing the following options: 'EK MATRAH GİRİŞİ KONTROL RAPORU', 'MAAŞ MATRAHI VE DÖNER SERMAYE KATKI PAYI KONTROL RAPORU(AYLIK)', 'MAAŞ MATRAHI VE DÖNER SERMAYE KATKI PAYI KONTROL RAPORU(KUMULATİF)', and 'DÖNER SERMAYE RAPORU'. A red note at the bottom left says 'Not: Raporların alınması için...'.

